

Uit-huis-gaan en dan?

Hotel mama

In de jaren vijftig en zestig betekende uit-huis-gaan vooral: trouwen en kinderen krijgen. Tegenwoordig is de levensloop van jongeren niet meer zo voorspelbaar. Veel jongeren willen eerst een tijdje alleen wonen voordat ze aan een relatie beginnen. In plaats van trouwen gaan jongeren ongehuwd samenwonen. Op jonge leeftijden mag dit nog vaak het karakter van een soort proefhuwelijk dragen, op hogere leeftijden is samenwonen vaak een volwaardig alternatief voor het huwelijk.

Meisjes zijn eerder volwassen dan jongens en gaan dan ook zo'n twee jaar eerder uit huis. De meeste vrouwen vertrekken wanneer ze 20 of 21 jaar zijn. Op 30-jarige leeftijd zijn vrijwel alle vrouwen uit huis.

Mannen lopen op dit punt achter bij vrouwen. Rond vijf procent van de 30-jarige mannen woont nog thuis of is dan weer thuis. Een deel van de mannen keert namelijk na het uit-huis-gaan weer terug naar de ouderlijke woning. Waarschijnlijk kunnen jonge vrouwen zich zelf beter redden dan jonge mannen.

Individualisering

Ook sociaal-economische omstandigheden beïnvloeden het tijdstip van uit-huis-gaan. Van de vrouwen geboren tussen 1945–1949 woonde in de jaren 1966–1970 nog veertig procent thuis. Van de vrouwen die tien jaar later zijn geboren was dat percentage gezakt tot dertig. Het was het tijdvak van individualisering, emancipatie en groei van de welvaartsstaat. Een rijk scala aan voorzieningen, zoals minimumjeugdloon, huursubsidies en bijstand maakte het voor jongeren mogelijk zelfstandig

te wonen. De stijging van de jeugdwerkloosheid in de jaren tachtig maakte het voor jongeren moeilijker geschikte en betaalbare huisvesting te vinden. Dit noopte veel jongeren weer langer thuis te blijven. Gezinnen waren kleiner geworden en mensen woonden over het algemeen ruimer dan vroeger. Hierdoor konden jongeren ook binnen het ouderlijk huis hun privacy behouden. Zij genoten van de faciliteiten die 'hotel mama' bood: de was werd gedaan, het eten stond klaar, lage woonlasten en gezelligheid. Jongeren hadden hierdoor niet meer zo'n sterke aandrang om te vertrekken. Dit komt ook tot uitdrukking in de cijfers: onder recente generatie jongeren ligt het percentage 21- tot 23-jarigen dat nog thuis woont tien procentpunten hoger dan onder jongeren geboren in de jaren vijftig.

Eerst samenwonen

Was eenmaal besloten uit huis te gaan, dan ging een op de vijf jongeren geboren in de tweede helft van de jaren veertig alleen wonen. Van degenen die in de eerste helft van de jaren zeventig zijn geboren deden twee van de vijf jongeren dat. Tegelijkertijd verminderde het trouwen ten gunste van het ongehuwd samenwonen. Tegenwoordig wordt haast niet meer getrouwd zonder eerst te hebben samengewoond. Negentig procent van de vrouwen die op het moment van huwelijksluiting 25 jaar of ouder zijn, hebben eerst een poosje samengewoond. Jong trouwen is in zekere mate nog gekoppeld aan de traditionele leefstijl van religieuze jongeren die meteen uit huis trouwen.

In de eerste helft van de jaren zeventig had van degenen die gingen trouwen nog maar tien procent samengewoond. Toen was samenwonen nog iets voor een kleine groep hoogopgeleide, progressieve en niet-religieuze jongeren. Tegenwoordig is het samenwonen breed geaccepteerd en zijn verschillen tussen groepen in de samenleving grotendeels weggefallen.

Proefhuwelijk

Jongeren en wat oudere jongeren hechten wel een verschillende waarde aan het samenwonen. Op jonge leeftijd wordt het

samenwonen nog vaak gezien als een soort proefhuwelijk. Tachtig procent van deze jongeren verwacht in de toekomst te gaan trouwen. Op wat oudere leeftijd wordt het samenwonen steeds vaker als een volwaardig alternatief voor het huwelijk beschouwd. Zo verwacht bijna driekwart van de 35- tot 39-jarige samenwonende vrouwen in de toekomst te blijven samenwonen zonder ooit te trouwen.

Zelfstandigheid

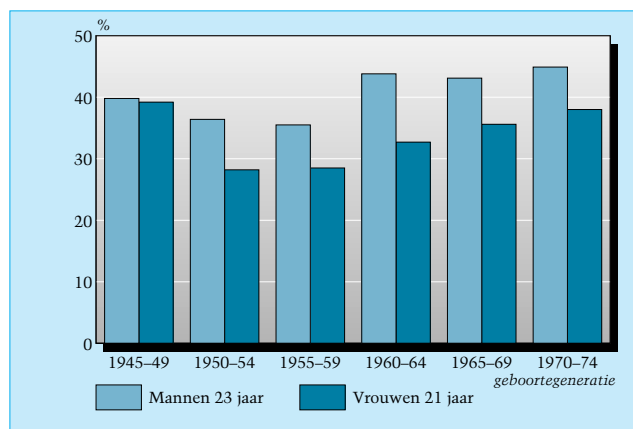
De wens om zelfstandig te zijn, is de belangrijkste reden die jongeren noemen om alleen te gaan wonen. Zeven van de tien jongeren die van zich zelf vinden dat ze op het juiste moment zelfstandig zijn gaan wonen, noemen deze reden. Op hogere leeftijden draagt het alleen wonen vaak een minder vrijwillig karakter. Meestal is het alleenwonen dan het gevolg van het uiteenvallen van een relatie. Zo heeft één op de vijf alleenwonende twintigers ooit samengewoond, terwijl van de veertigers die alleenwonen bijna driekwart een relatie achter de rug heeft.

Eens alleen, altijd alleen?

Oudere jongeren zien het alleenwonen vaker als een permanente situatie dan jongeren. Van alleenstaanden in de veertig wil nog maar veertig procent ooit weer samenwonen, onder de alleenstaanden van in de twintig is dit bijna negentig procent. Misschien heeft de negatieve ervaring van het uiteenvallen van de relatie alleenstaanden huiverig gemaakt om opnieuw een relatie aan te gaan. Het is ook mogelijk dat alleenstaanden gewend zijn geraakt aan hun leefstijl en hiervan de voordelen zien waardoor het alleenwonen veranderd is in een gewenste leefsituatie. Vier van de tien alleenstaande veertigers willen nog wel een relatie, maar niet samenwonen. Voor een kleine groep alleenstaanden gaat zelfs dit te ver: zo'n twintig procent wil alleenwonen en helemaal geen relatie meer. Met andere woorden, op wat hogere leeftijd geldt vaak: eens alleen, altijd alleen. ◀

Andries de Jong en Wim van Hoorn

Thuiswonende kinderen

Alleenwonende jongeren bij uit-huis-gaan

